

Müsahibələr və mövqelər

Tural Hüseynov

Naxçıvan MR Vəkillər Kollegiyasının sədri

NAXÇIVAN MR-da VƏKİLLİK FƏALİYYƏTİNİN İNKİŞAF TARİXİ, VƏKİLLƏRİN STATUSU VƏ ÖZÜNÜİDARƏSİNİN ƏSASLARI - PERSPEKTİVLƏRİ

İnsan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi çox qədim zamanlardan cəmiyyət üçün böyük maraq və əhəmiyyət kəsb etmişdir.

Belə ki, dövlət və hüququn yarandığı qədim dövrlərdən başlayaraq insan hüquqlarının qorunması problemi dövlətin və cəmiyyətin diqqət mərkəzində olmuşdur. İnsan hüquq və azadlıqlarını müdafiə edən şəxslər meydana çıxmış və müvafiq qurumlar formalaşmışdır ki, həmin şəxslərin və qurumların tarixinə nəzər saldıqda, vəkillik peşəsinin çox qədim tarixə malik olduğunu görürük.

Eramızdan əvvəl VII əsrdə Afinada Vəkillər Kollegiyası yaradılmış, eramızdan əvvəl beşinci əsrin ortalarında isə Qədim Romada vəkillik bir peşə kimi təşəkkül tapmışdır. Həmçinin Romada "XII Cədvəl" qanunu qəbul edildikdən sonra vəkillər mütəxəssis kimi peşə sahibinə çevrilmiş və Roma imperiyasında Vəkillər Kollegiyası yaradılmışdır.

Azərbaycan Respublikasında vəkillik institutunun yaranma tarixini keçən əsrin ikinci yarısına aid edirlər. Lakin tarixdən məlum olduğu kimi, bizim hazırda yaşadığımız şimali Azərbaycan 1828-ci ildən 1991-ci ilə qədər Rusiyanın işğalı altında olduğundan bu ərazidə Rusiya dövlətinin qanunları qüvvədə olmuşdur. Bir çox ədəbiyyatlarda bizim ərazimizdə mövcud olmuş şahlıq rejimi dövründə məhkəmələrdə tərəflərin nümayəndəyə malik olmaq və nümayəndə ilə məhkəmələrdə iştirak etmək hüququnun göstərilməsinə baxmayaraq, bu barədə heç bir yazılı sənədə rast gəlinmir.

Rusiyada ilk dəfə 20 noyabr 1864-cü ildə qəbul edilən Məhkəmə Nizamnaməsinə görə vəkillik iki kateqoriyaya bölünürdü: ali kateqoriyalı vəkillər - andlı müvəkillər (onları yerli özünüidarə orqanı olan şura seçirdi). Andlı müvəkillər yalnız ali hüquq təhsilli, ixtisas üzrə 5 il iş stajına malik olan, yaşı 25-dan az olmayan, məhkum olunmamış şəxslər ola bilərdi. İkinci, aşağı kateqoriya hesab edilən vəkilliyi isə şəxsi müvəkillər təşkil edirdi. Şəxsi müvəkkilin ali hüquq təhsilinə malik olması tələb edilmirdi.

1918-1920-ci illərdə, yəni Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dövründə dövlət və ictimai həyatın bütün sahələrini əhatə edən qanunvericilik sistemini yaratmaq mümkün olmadığından, Azərbaycan hökuməti 1918-ci il iyun ayının 23-də "Rus və Zaqafqaziya qanunlarının qüvvəsinin müvəqqəti olaraq saxlanılması haqqında" qərar qəbul etmişdir. Bununla əlaqədar Azərbaycan ərazisində sovet hakimiyyəti qurulana qədər 20 noyabr 1864-cü il tarixli Məhkəmə Nizamnaməsinə əsasən yaradılmış vəkillik institutu qüvvədə olmuşdur.

1920-ci il 12 may tarixində Azərbaycan SSR İnqilab Komitəsinin dekreti ilə andlı müvəkillər institutunun ləğv olunması, və məhkəmələrdə cinayət işləri üzrə açıq ittihamı və müdafiəni, mülki işlər üzrə nümayəndəliyi həyata keçirmək üçün İttihamçılar və Müdafiəçilər Kollegiyasının təsis olunması qərarlaşdırılmışdır.

Azərbaycan SSR İnqilab Komitəsinin 12 may 1920-ci il tarixli dekretinə uyğun olaraq Bakı şəhərində Hüquq Müdafiəçiləri Kollegiyası 23 may 1920-ci il tarixdə, Lənkəran və Quba qəzalarında 13 iyun 1920-ci il tarixdə və Göyçay qəzasında 22 iyun 1920-ci il tarixdə Hüquq Müdafiəçiləri Kollegiyaları fəaliyyət göstərməyə başlamışdır.

Naxçıvanda ilk rəsmi vəkillik qrupu

Naxçıvanda isə Hüquq Müdafiəçiləri Kollegiyası 13 dekabr 1920-ci il tarixdə İnqilab Komitəsinin qərarı ilə yaradılmışdır ("Azərbaycanın Sovet Vəkilliyi Sosialist Qanunçuluğu keşiyində" A.Abdullayev "Azərənşr" 1979, v 12). Hüquq Müdafiəçiləri Kollegiyasının fəaliyyəti Naxçıvanın bütün ərazisini əhatə edirdi.

Azərbaycan Xalq Komissarları Sovetinin (XKS) 9 aprel 1922-ci il tarixli "əhali üçün hüquqi köməyin təşkili haqqında" 24 sayılı Dekreti ilə yeni vəkillik institutu təsis edildi ("Bakinski raboki" qəzeti, 24 aprel 1922-ci il). Adıçəkilən Dekretə əsasən ədliyyə şöbələri nəzdində olan Hüquq Müdafiəçiləri Kollegiyaları ləğv olunmuş, onların əvəzinə Müdafiəçilər kollegiyası yaradılmış və onların üzərinə əhaliyə hüquqi yardım göstərmək vəzifəsi qoyulmuşdu. Dekretə görə mülki işlərlə ancaq kollegiya üzvləri məşğul ola bilərdilər, cinayət işləri üzrə bütün vətəndaşların müdafiəçi kimi çıxış etmək ixtiyarı var idi, ümumi ittiham funksiyası isə Xalq Prokrorluğuna həvalə edilmişdi. Həmin dövrdə vəkillər işi həm bürolarda, həm də evdə şəxsi təcrübə formasında apara bilərdilər. 1923-cü ilin fevralın 13-də Azərbaycan Mərkəzi İcraiyyə Komitəsi (MİK) "Əhali üçün hüquqi yardımın təşkil olunması haqqında" yeni Dekret imzaladı. Həmin dekretə görə müdafiəçilər kollegiyasının üzvləri dövlət idarə və müəssisələrində vəzifə tuta bilməzdilər. Elə həmin ilin 17 noyabrında Azərbaycan MİK-in yeni Dekreti ilə "Məhkəmə quruluşu haqqında" Əsasnamə qəbul olundu. Bu əsasnamənin xüsusi bir fəslə Müdafiəçilər Kollegiyasına həsr edilmişdi.

1927-ci ildə Azərbaycan SSR MİK və XKS-in birgə qərarı ilə məhkəmə quruluşu haqqında yeni Əsasnamə qəbul olundu. Bu əsasnamə ilə dairə xalq məhkəmələri ləğv olunaraq əvəzində mühüm işlər xalq məhkəmələri yaradıldı və işlərin kassasiya baxışı Ali Məhkəməyə həvalə olundu. Göstərilən əsasnaməyə əsasən Ədliyyə Komissarlığı Ali Məhkəmədə sədrin başçılığı ilə Ali Məhkəmənin rəhbərliyi və nəzarəti altında olan Müdafiəçilər Kollegiyasının tərkibini komplektləşdirməli idi.

Eyni zamanda Azərbaycan SSR MİK və XKS tərəfindən 3 fevral 1930-cu ildə verilən Dekretlə bu Əsasnaməyə dəyişiklik edilmiş, vəkilliyin təşkilində yeni forma müəyyən olunmuşdur. Əsasnaməyə görə hüquqi yardımın göstərilməsi üzrə iş təkbaşına yox, kollektiv şəkildə həyata keçirilməli idi və bunun üçün müdafiəçilər kollegiyasının üzvləri könüllülük əsasında əmək kollektivində birləşməli və hüquqi yardımı hüquq məsləhətxanaları vasitəsilə həyata keçirməli idilər. Bununla əlaqədar vətəndaşlar öz işlərini bu kollektivin istənilən üzvünə tapşırıla bilərdi.

Müdafiəçilər Kollegiyası 16 avqust 1939-cu il tarixə qədər, yəni "SSRİ Vəkillər sistemi haqqında" Əsasnamə qəbul edilənədək fəaliyyət göstərirdi.

II dünya müharibəsi illərində Naxçıvan MSSR-da vəkillik sistemi demək olar ki, fəaliyyət göstərmirdi. 1946-cı ildən Naxçıvanda hüquq məsləhətxanaları fəaliyyət göstərməyə başladı. Rayonlarda yaradılmış Hüquq Məsləhətxanaları hüquqi şəxs idilər və onlar mərkəzləşmiş şəkildə Naxçıvan şəhər Hüquq Məsləhətxanasının tərkibində olmaqla məsləhətxanaya öz hesabatlarını təqdim edirdilər.

Muxtar respublikanın rayonlardakı hüquq məsləhətxanaları 1985-ci ilə qədər fəaliyyət göstərmiş, lakin sonradan vəkillərin say tərkibinin azlıq təşkil etməsi ilə əlaqədar olaraq fəaliyyətini dayandıraraq möhür və ştampları Naxçıvan şəhər Hüquq Məsləhətxanasına təhvil vermişlər.

Vəkilliyə dair qanunvericiliyin inkişafı

Azərbaycan xalqı özünün çoxəsirlik dövlətçilik ənənələrinə sadıq qalaraq, cəmiyyətin və hər kəsin

firavanlığının təmin edilməsini, ədalətin, azadlığın və təhlükəsizliyin bərqərar edilməsini arzulayaraq 1995-ci il noyabr ayının 12-də Ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin memarı olduğu Müstəqil Azərbaycan Respublikasının ilk demokratik konstitusiyasına səs verməklə respublika prezidentinin məhkəmə-hüquq islahatları sahəsində ilkin və ən mühüm addımını dəstəklədi. Həmin konstitusiyanın 61-ci maddəsinə əsasən insanların yüksək keyfiyyətli hüquqi yardım almaq hüququnun təmin edilməsi məqsədilə 28 dekabr 1999-cu il tarixlidə “Vəkillər və vəkillik fəaliyyəti haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanunu qəbul edildi. Həmin qanunda da Azərbaycan Respublikasının ərazisində hüquq məsləhətxanalarının, vəkil bürolarının yaradıla bilməsi və hər bir vəkilin öz arzusundan asılı olaraq fərdi vəkil kimi fəaliyyət göstərə bilməsi ilə əlaqədar mütərəqqi müddəalar öz əksini tapdı.

Bu Qanunun qəbul edilməsindən əvvəl (SSRİ-nin mövcud olduğu son dövrdə) ölkəmizdə vəkillik fəaliyyəti Azərbaycan SSR Ali Soveti tərəfindən 13 noyabr 1980-ci il tarixli qanunla təsdiq edilmiş “Azərbaycan SSR-də vəkillik haqqında” Əsasnamə ilə tənzimlənirdi. Əsasnamədən fərqli olaraq, “Vəkillər və vəkillik fəaliyyəti haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanunu ölkəmizin qəbul etdiyi müasir Avropa dəyərlərindən, dünya birliyi tərəfindən təqdir olunan meyarlardan çıxış etməklə vəkillik fəaliyyətinin əsas prinsiplərini, vəkillərin hüquqi statusunu, vəkilliyin özünüidarə mexanizminin əsaslarını müəyyən etmişdir.

Müasir dövrdə Naxçıvanda vəkillik

Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasının və “Vəkillər və vəkillik fəaliyyəti haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tələblərinə uyğun olaraq Naxçıvan Muxtar Respublikası Hüquq Məsləhətxanasının təsisçilərinin ümumi yığıncağının 16 avqust 2005-ci il tarixli qərarı ilə Naxçıvan Muxtar Respublikası Hüquq Məsləhətxanasının “Nizamnaməsi” qəbul edilmiş, yeni vəkillik qurumunun dövlət qeydiyyatına alınması üçün Naxçıvan MR Ədliyyə Nazirliyinə müraciət olunmuş və 31 oktyabr 2005-ci il tarixdə Naxçıvan MR Hüquq Məsləhətxanası hüquqi şəxs kimi dövlət qeydiyyatına alınmışdır.

Naxçıvanda vəkilliyə əlavə qəbul

Naxçıvan Muxtar Respublikasında vəkillik fəaliyyəti ilə bağlı qanunvericilik bazasının yaradılması özü-özlüyündə böyük əhəmiyyətə malik iş idi. Lakin müasir tələblərə cavab verən vəkillik xidmətinin qurulmasından ötrü yalnız normativ bazanın yaradılması kifayət etmədiyindən, ölkə rəhbərliyi əhalinin vəkillər vasitəsi ilə hüquqi yardıma olan tələbatlarının ödənilməsini daha da yaxşılaşdırmaq üçün praktiki işlərin görülməsini, mühüm tədbirlər həyata keçirilməsini sürətləndirdi.

Bu tədbirlər sırasında Azərbaycan Respublikası Prezidenti cənab İlham Əliyevin “Naxçıvan Muxtar Respublikasında hüquq institutlarının inkişafı haqqında” 2 noyabr 2006-cı il tarixli Fərmanı əsasında Respublikada əhaliyə göstərilən hüquqi yardımın səmərəliliyinin və burada fəaliyyət göstərən vəkillərin sayının artırılması məqsədi ilə bilavasitə Naxçıvanın özündə qəbul imtahanlarının təşkil edilməsini xüsusilə qeyd etmək lazımdır.

Azərbaycan Respublikası Prezidenti İlham Əliyev həmin fərmanı Naxçıvan Muxtar Respublikasında sosial iqtisadi və demografik inkişafını, hüquq institutlarının təkmilləşdirilməsini, insan hüquqlarının müdafiəsi mexanizmlərinin və ədalət mühakiməsinin səmərəliliyinin artırılmasını, əhalinin yüksək keyfiyyətli hüquqi yardımla təmin edilməsini zəruri hesab edərək vermişdir. Bu fərmanın 4-cü bəndinə görə Azərbaycan Respublikasının Vəkillər Kollegiyasına tövsiyə edildi ki, Naxçıvan Muxtar Respublikasında əhaliyə göstərilən hüquqi yardımın səmərəliliyinin və burada fəaliyyət göstərən vəkillərin sayının artırılması məqsədi ilə Vəkillər Kollegiyasına əlavə qəbul imtahanının Naxçıvan Muxtar Respublikasında keçirilməsini təşkil etsin.

Vəkillər sırasına əlavə üzvlərin seçilməsi üçün imtahan 04 mart 2007-ci ildə Naxçıvan şəhərində Naxçıvan Dövlət Universitetində xüsusi ayrılmış auditoriyada Azərbaycan Respublikası Vəkillər Kollegiyası və Tələbə Qəbulu üzrə Dövlət Komissiyası tərəfindən yazılı test üsulu ilə keçirildi. İmtahanların yüksək səviyyədə keçirilməsi üçün muxtar respublika rəhbərliyinin tapşırığı ilə bütün təşkilati məsələlər həll edilmişdi. Bunu həm imtahanda iştirak edənlər, həm də imtahanların gedişini izləmək üçün muxtar respublikamıza gələn rəsmilər və ictimai qurumların nümayəndələri xüsusi qeyd edirdilər.

Yazılı test imtahanında 17 nəfər vəkilliyə namizəd iştirak edirdi. İmtahanın nəticələrinə görə 50-dən yuxarı bal toplamış 9 nəfər imtahanın növbəti mərhələsinə - şifahi imtahana buraxıldı.

4 may 2007-ci il tarixdə keçirilən şifahi imtahan (müsahibə) da Naxçıvan şəhərində təşkil olunmuşdu. İmtahanı keçirmək üçün Azərbaycan Respublikası Vəkillər Kollegiyası Vəkillərin İxtisas Komissiyasının üzvləri Naxçıvan şəhərinə gəlmişlər. Test imtahanından keçmiş bir nəfər namizəd müsahibəyə qatılmamışdı. Şifahi imtahanın nəticələrinə görə 7 namizəd vəkil olmağa layiq bilindi. Bakı şəhərində təşkil olunmuş mərasimdə and içdikdən sonra həmin 7 nəfər vəkillik fəaliyyətini həyata keçirmək üçün Naxçıvan MR Hüquq Məsləhətxanasına göndərildilər.

Əlavə imtahana qədər Naxçıvan MR Hüquq Məsləhətxanası rəsmi olaraq cəmi 7 nəfər vəkildən ibarət idi. Onlardan da beşi faktiki olaraq Naxçıvan Muxtar Respublikasında fəaliyyət göstərmirdi. Bu faktı nəzərə alaraq belə, hüquq məsləhətxanası Naxçıvan Muxtar Respublikasında yerləşən yeganə vəkil qurumu olduğundan, həmin dövrdə muxtar respublika əhalisinin təqribən hər 53000 nəfərinə ancaq bir vəkil düşürdü. Bu da Muxtar Respublikada hüquqi yardımın yüksək səviyyədə həyata keçirilməsinə şərait yaratmırdı. Yeni vəkillər üzvlüyə qəbul edildikdən sonra isə yüksək keyfiyyətli (ixtisaslı) hüquqi yardım göstərilməsi ilə əlaqədar vəziyyət diqqət çəkəcək səviyyədə yaxşılaşmışdır. Lakin bu sahədə hələ əsaslı dönüş baş verməmişdir.

Qeyd olunan vəkillərin seçilməsindən sonra Naxçıvan şəhər Hüquq Məsləhətxanasının faktiki fəaliyyət göstərən vəkillərinin sayı 9 nəfərə çatmışdır (bunlardan biri sonradan səhhəti ilə bağlı fəaliyyətini dayandırdı). Həmin rəqəmi Naxçıvan Muxtar Respublikasının əhalisinin ümumi sayı ilə müqayisə etdikdə, artıq təqribən hər 42000 nəfərə bir vəkil düşürdü. Təbii ki bu da, Naxçıvanda vəkillik institutunun Avropaya inteqrasiya yönündə inkişafı üçün yetərli deyildi.

Naxçıvanda vəkillər kollegiyasının yaradılması və vəkillik fəaliyyətinin hüquqi əsası

Cənab prezidentimiz İlham Əliyev tərəfindən məhkəmə-hüquq islahatları Avropaya inteqrasiya yönümündə sürətlə davam etdirildi ki, bunun da bariz nümunəsi Naxçıvan MR Vəkillər Kollegiyasının yaradılması üçün 10 aprel 2007-ci il tarixdə "Vəkillər və vəkillik fəaliyyəti haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa əlavələr edilməsidir. Azərbaycan Respublikası qanununa edilmiş bu əlavənin əsasında da Naxçıvan Muxtar Respublikası ərazisində hər bir şəxsin məhkəmə prosesində, ibtidai istintaqda və təhqiqatda öz hüquqlarının və qanunla qorunan mənafeələrinin müdafiəsini həyata keçirmək üçün onlara hüquqi yardım göstərən vəkillərin fəaliyyətini tənzimləmək, fiziki və hüquqi şəxslərə yüksək keyfiyyətli hüquqi yardım göstərilməsi üzrə vəkillərin hüquqi statusunu və onların öz idarəsinin əsaslarını müəyyən etmək məqsədi ilə 8 yanvar 2008-ci il tarixdə "Naxçıvan Muxtar Respublikasının Vəkillər Kollegiyası haqqında" Naxçıvan Muxtar Respublikası Qanunu qəbul edilmişdir. Həmin qanundan irəli gələn vəzifələrin icrası ilə əlaqədar 9 aprel 2008-ci il tarixdə Naxçıvan Muxtar Respublikasında faktiki fəaliyyət göstərən 8 vəkil tərəfindən Azərbaycan Respublikası Vəkillər Kollegiyası Naxçıvan Muxtar Respublikasında fəaliyyət göstərən Hüquq Məsləhətxanasının fəaliyyətinə xitam verilmiş, Naxçıvan Muxtar Respublikası Vəkillər Kollegiyası təsis edilmişdir. 6 may 2008-ci il tarixdə isə Naxçıvan Muxtar Respublikasının Vəkillər Kollegiyasının üzvü olan vəkillər tərəfindən Naxçıvan şəhər Hüquq Məsləhətxanası yaradılmışdır. Bununla da muxtar respublikanın digər rayonlarında vəkillik qurumlarının yaradılması proqnozlaşdırılmışdır.

Yuxarıda qeyd olunduğu kimi əvvəllər Naxçıvanda Vəkillər Kollegiyası yox, Hüquq Müdafiəçiləri

Kollegiyası fəaliyyət göstərmişdir. Məhz Naxçıvan Muxtar Respublikasında ilk Vəkillər Kollegiyasının yaradılması insan hüquq və azadlıqlarının qorunması sahəsində mühüm tarixi hadisədir.

Naxçıvan Muxtar Respublikasında da vəkillik fəaliyyətinin hüquqi əsasını isə Azərbaycan Respublikasının “Vəkillik və vəkillik fəaliyyəti haqqında” Qanunu təşkil edir. Bu da təbiidir. Çünki vəkillərin fəaliyyətinin ölkənin bütöv ərazisində eyni prinsiplər əsasında qurulması, bu fəaliyyəti həyata keçirən şəxslərin eyni meyarlar və qaydalar əsasında seçilməsi, onların öz hüquq və vəzifələrini sərbəst və qanun əsasında həyata keçirmələri üçün eyni təminatların yaradılması vəkillərin iş prosesində cəlb olunduqları hüquq münasibətləri haqqında ölkənin vahid qanunvericilik bazasının (məs. Mülki prosessual və yaxud cinayət-prosessual məcəllələrinin) olmasından irəli gəlir və nəticə etibarlı ilə ölkənin müxtəlif bölgələrində insan hüquq və azadlıqlarının ayrı-seçkilik qoyulmadan eyni səviyyədə qorunmasına şərait yaradır.

Naxçıvanda vəkillər kollegiyasının təsis edilməsi zərurəti

Vəkillərin sayının artırılması və yerlərdə vəkillərin əhaliyə göstərdikləri hüquqi yardımın yaxşılaşdırılması isə ölkə Prezidentinin “Azərbaycan Respublikasında məhkəmə sisteminin müasirləşdirilməsi və “Azərbaycan Respublikasının bəzi qanunvericilik aktlarına dəyişikliklər və əlavələr edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə” 19 yanvar 2006-cı il tarixli Fərmanında məhkəmə sistemində aparılan köklü islahatların uğurla həyata keçirilməsini və nəticə etibarlı ilə ədalət mühakiməsinin keyfiyyətinin yüksəldilməsini təmin edən təsirli vasitələrdən və müvafiq orqanların qarşısında duran vacib vəzifələrdən biri kimi təsbit edilmişdir.

Bütün bunlar, xüsusilə ölkə başçısının Naxçıvan Muxtar Respublikasında hüquq institutlarının, o cümlədən vəkillik fəaliyyətinin inkişafına verdiyi önəm, həmçinin uzun müddət blokada şəraitində yaşayan Naxçıvan Muxtar Respublikasının əhalisinin hüquqi yardıma olan tələbatlarının respublika daxilində kifayət qədər ödənilməsinə təmin etmək məqsədi Naxçıvan Muxtar Respublikasında Vəkillər Kollegiyasının yaradılmasını günün tələbinə çevirdi. Artıq aydın görünürdü ki, günbəgün inkişaf edən, xarici ölkələrlə iqtisadi əlaqələr quran, müxtəlif müəssisələrə, geniş l a y i h ə l ə r ə meydan olan və bu üzdən çoxsaylı və yeni məzmunlu hüquq münasibətlərinin yarandığı və belə münasibətlərin subyektlərinin sayının sürətlə artdığı Naxçıvan Muxtar Respublikasında fiziki və hüquqi şəxslərin hüquqi yardıma ehtiyaclarını 8 vəkil (yeganə hüquq məsləhətxanası) vasitəsi ilə ödəmək mümkün deyil (hətta sonradan vəkillərin ikisi hakim olduğu üçün bu say 6 nəfərə düşmüşdür). Çünki, vəkillik xidmətinin faktiki fəaliyyət göstərən iki vəkildən ibarət qurum şəklində təşkili özü-özlüyündə həm vəkillərin sayı, həm onların fəaliyyət göstərdiyi məkan, ümumiyyətlə imkanlar baxımından ciddi məhdudiyətlərə səbəb olurdu. Real tələbatların nəzərə alınması və mövcud vəziyyətin dəyişdirilməsi üçün hüquqi vasitələr isə muxtar respublikada yox idi. Odur ki, bu gerçəklikdən çıxış edən muxtar respublika rəhbərliyinin təşəbbüsü nəticəsində muxtar respublikada Azərbaycan Respublikasının Vəkillər Kollegiyasının tərkibinə daxil olan regional Vəkillər Kollegiyası təsis olundu.

Regional vəkillər kollegiyasının yaradılması ictimai-hüquqi baxımdan dövrümüzün zəruri tələbinə çevrilmişdi. Belə ki, vəkillərin fəaliyyəti ilə bağlı bütün məqamların, hətta ən kiçik və prinsiplial əhəmiyyət daşımayan məsələnin belə vəkillərin mərkəzi özünüidarəetmə qurumu vasitəsi ilə həll edilməsi qaydasına (qanunda məhz, bu cürə nəzərdə tutulmuşdu) bəraət qazandırmaq mümkün deyil. Əksinə, bir sıra məsələlərin Bakı şəhərində yerləşən Azərbaycan Respublikasının Vəkillər Kollegiyasının Rəyasət Heyətində deyil, bilavasitə vəkillərin fəaliyyət göstərdikləri bölgədə (regionda) həll edilməsi yerli şəraiti daha yaxşı nəzərə almağa və problemlərin daha çevik həll olunmasına və bunun nəticəsində yerli əhaliyə göstərilən vəkillik xidmətinin kəmiyyət və keyfiyyət göstəricilərinin yüksəlməsinə kömək edə biləcəyi düşüncəsindəyik. Hansı ki, hazırda biz bunun Naxçıvanda bilavasitə şahidi olmaqdayıq. Məhz bu baxımdan da, Naxçıvan MR Vəkillər Kollegiyasının təsis edilməsi təqdirəlayiq haldır.

Artıq mənfur düşmənimiz Ermənistan tərəfindən blokadaya alınan Naxçıvanda qeyri-dövlət, müstəqil özünü idarə edən və muxtar respublika ərazisindəki vəkillərin daxil olduğu vəkillər kollegiyası bütün hüquqi imkanlarını səfərbər edərək fəaliyyət göstərir.

Naxçıvanda vəkilliyə dair qanunvericiliyin yuristiksiyası

Naxçıvanda vəkillər kollegiyasının təşkili və fəaliyyəti “Vəkillər və vəkillik fəaliyyəti haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu “Naxçıvan Muxtar Respublikası Vəkillər Kollegiyası haqqında” Naxçıvan Muxtar Respublikası Qanunu və bu qanuna müvafiq olaraq qəbul edilmiş Vəkillər Kollegiyasının Nizamnaməsi ilə müəyyən edilir.

“Naxçıvan Muxtar Respublikası Vəkillər Kollegiyası haqqında” Naxçıvan Muxtar Respublikası Qanunu ilə tənzimlənməyən vəkillik fəaliyyəti ilə bağlı, o cümlədən vəkillik, vəkilliyin vəzifələri, vəkillik fəaliyyəti, vəkillik fəaliyyətinin həyata keçirilməsinin ümumi qaydaları, vəkilliyin rəmzləri, vəkillərin davranış qaydaları, vəkillərin xüsusi geyim formasının təsviri, vəkillərin peşə hazırlığı və ixtisasının artırılması, vəkil sirri, vəkil etikası, vəkil tərəfindən göstərilən hüquqi yardım haqqının ödənilməsi, dövlət hesabına hüquqi yardımın göstərilməsi, vəkillərin pensiya təminatı, əcnəbilər tərəfindən hüquqi yardımın göstərilməsi və digər məsələlər “Vəkillər və vəkillik fəaliyyəti haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanunu ilə tənzimlənir (“Naxçıvan Muxtar Respublikası Vəkillər Kollegiyası haqqında” Naxçıvan Muxtar Respublikası Qanununun 11-ci maddəsi).

Hüquqi təminat məsələləri barədə əlavə olaraq onu da qeyd etmək istəyirəm ki, Naxçıvan MR Vəkillər Kollegiyası üzvlərinin Ümumi yığıncağı “Vəkillərin davranış qaydaları haqqında” Əsasnamə qəbul etmək səlahiyyətinə malik olmadığına görə Azərbaycan Respublikası Vəkillər Kollegiyası üzvlərinin 8 dekabr 2012-ci il tarixdə keçirdiyi konfransda qəbul edilmiş “Vəkillərin davranış qaydaları haqqında” Əsasnamə Naxçıvan MR Vəkillər Kollegiyasının üzvü olan vəkillər üçün də imperativ qüvvəyə malikdir. Yeri gəlmişkən, həmin qaydaları, vəkilliyin rəsmi emblemini və vəkillərin xüsusi geyim formasının təsvirini təsdiq etmək səlahiyyəti “Naxçıvan MR Vəkillər Kollegiyası haqqında” Naxçıvan MR Qanunun 11-ci maddəsinə əsasən “Vəkillər və vəkillik fəaliyyəti haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanunu ilə müəyyən edilir. Başqa sözlə desək, bu səlahiyyət Azərbaycan Respublikası Vəkillər Kollegiyası üzvlərinin Ümumi yığıncağına (konfransına) aiddir.

Naxçıvan MR Vəkillər Kollegiyasının qəbul etdiyi hüquqi sənədlər və təsis etdiyi struktur qruplar

Naxçıvanda kollegiya təsis olunduqdan sonra Naxçıvan MR Vəkillər Kollegiyası üzvlərinin Ümumi Yığıncağı və Rəyasət Heyəti tərəfindən müvafiq olaraq Vəkillər Kollegiyasının Nizamnaməsi, “Vəkillərin İxtisas Komissiyası haqqında” Əsasnamə, “Vəkillərin İntizam Komissiyası haqqında” Əsasnamə, “Naxçıvan MR Vəkillər Kollegiyası üzvlərinin Xidməti vəsiqəsi haqqında” Əsasnaməsi, “Vəkilliyə namizədlərlə ixtisas imtahanlarının keçirilməsi və namizədlərin Vəkillər Kollegiyasının üzvlüyünə qəbulu barədə” Qaydaları, “Cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə sahəsində öz səlahiyyətləri daxilində Naxçıvan MR Vəkillər Kollegiyasının nəzarət orqanı səlahiyyətlərini həyata keçirməsinə dair” Qaydaları kollegiyaya daxil olacaq vəsaitin xərclənməsinə dair qaydaları, vəkil köməkçisinin əmək müqaviləsi forması, dövlət büdcəsi vəsaiti hesabına göstərilmiş hüquqi yardımla əlaqədar hesabatların blank forması, ümumiləşmiş statistik məlumatın verilməsinə dair blank forması, order və qəbzlərin blank forması, təmsilçiliyə dair tövsiyə olunan tapşırıq müqaviləsinin nümunəvi blank forması və digər sənədlər qəbul edilmiş, Vəkillərin İntizam və İxtisas Komissiyaları yaradılmışd, Elmi-məsləhət Şurası təsis edilmişdir.

Naxçıvan MR Vəkillər Kollegiyasının üzvlüyünə qəbullar dair ilk müsabiqə

Naxçıvan MR Vəkillər Kollegiyası təsis olunduqdan sonra ilk dəfə 22 dekabr 2008-ci il tarixdə "Naxçıvan Muxtar Respublikası Vəkillər Kollegiyası haqqında" Naxçıvan Muxtar Respublikası Qanunun tələblərinə uyğun olaraq kollegiya üzvlüyünə qəbul məqsədilə müsabiqə elan olunmuşdur. Bununla bağlı 25 vəkilliyə namizədin sənədləri qəbul edilmişdir. Kollegiya üzvlüyünə qəbulla bağlı namizədlər ATƏT, Naxçıvan MR Ədliyyə Nazirliyi və Naxçıvan Dövlət Universitetinin dəstəyi ilə Naxçıvan MR Vəkillər Kollegiyası tərəfindən təşkil edilmiş 3 həftəlik təlimdə iştirak etmişlər.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Vəkillər Kollegiyasına üzvlüklə əlaqədar TQDK ilə birlikdə keçirilmiş test imtahanında Vəkillərin İxtisas Komissiyası tərəfindən ilk dəfə olaraq hazırlanmış və 1060 test tapşırığından ibarət olan suallar toplusundan (test bankından) istifadə olunmuşdur.

26 sentyabr 2010-cu il tarixdə kollegiya üzvlüyünə namizədlər üçün test imtahanı keçirilmiş, test imtahanını müvəffəqiyyətlə verənlər vəkilliyə namizədlərin peşə yararlılığının müəyyən edilməsi məqsədilə keçirilən mütləq ixtisas imtahanında iştirak etmişlər. İxtisas imtahanlarından keçənlər Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyinin Ədliyyə Akademiyasında 20 günlük məcburi təlim keçdikdən sonra vəkil andı içmiş 8 yeni üzv 17 dekabr 2010-cu il tarixdən vəkillik fəaliyyətinə başlamışlar. Bununla da Naxçıvanda vəkillərin sayı həmin dövr üçün 14 nəfərə çatmışdır.

Naxçıvan MR Vəkillər Kollegiyasının yeni binası

05 avqust 2011-ci il tarixdə Naxçıvan Muxtar Respublikası Vəkillər Kollegiyasının yeni binası istifadəyə verilmişdir. İki mərtəbədən ibarət olan binanın birinci mərtəbəsində növbətçi otağı, bufet, Vəkillər Kollegiyasının Naxçıvan şəhər Hüquq Məsləhətxanası üçün 9 iş otağı istifadəyə verilmişdir. Binanın ikinci mərtəbəsində vəkillər kollegiyasının Rəyasət Heyəti aparatı yerləşmişdir. Burada sədr, sədr müavini, Vəkillərin İntizam Komissiyasının sədri, Vəkillərin İxtisas Komissiyasının sədri, Rəyasət Heyəti və komissiya üzvləri üçün otaqlar, kompyuter və mühasib otaqları, arxiv, dəftərxana, kitabxana və 50 yerlik iclas zalı istifadəyə verilmişdir. Kitabxanada elektron qanunvericilik və elektron kitabxana sistemi quraşdırılmışdır. Kompyuter otağına müasir kompyuter dəstləri qoyulmuş, otaqların hamısı internetə sürətli çıxışla təmin edilmiş, kollegiyanın rəsmi internet saytı (www.vekillerkollegiyasi.nakhchivan.az) və elektron poçtu (vekillerkollegiyasi@nakhchivan.az) istifadəyə verilmişdir. Binada fərdi qazanxana yaradılmış, istilik sistemi çəkilmişdir. Bina müvafiq serverə bağlı 8 gecə görüşlü anoloq kameralarla mühafizə olunur.

Naxçıvan MR Vəkillər Kollegiyası tərəfindən keçirilən ixtisasartırma və hüquqi-maarifləndirmə tədbirləri

Kollegiyanın üzvlüyünə daxil olan vəkillərin peşə qabiliyyətinin artırılması məqsədilə bir sıra mühüm tədbirlər həyata keçirilmişdir. Belə ki, 2011-ci il 25-29 iyul tarixlərində Azərbaycan Respublikası Konstitusiyaya Məhkəməsi, Azərbaycan Respublikası Məhkəmə Hüquq Şürası, Azərbaycan Hüquqşünaslar Konfederasiyası, Almaniya Federativ Respublikası Beynəlxalq Hüquq Əməkdaşlığı Fondu və ATƏT-in Bakı ofisinin birgə təşkil etdikləri İnsan hüquqlarının və əsas azadlıqlarının müdafiəsi haqqında Avropa Konvensiyasının tətbiqinə dair hakimlər və hüquqşünalar üçün yay məktəbində Naxçıvan Muxtar Respublikası Vəkillər Kollegiyasının iki üzvünün iştirakı təmin olunmuşdur. Bundan başqa Kollegiyanın Rəyasət Heyəti, İntizam və İxtisas Komissiyalarının üzvləri hüquqi maarifləndirmə ilə bağlı Naxçıvan MR Televiziyasının verlişlərində çıxış etmişlər. Habelə kollegiya üzvləri muxtar respublikanın rəsmi dövlət qəzeti olan "Şərq qapısı" qəzetində vəkillik fəaliyyəti və hüquqi yardımla əlaqədar məqalələrlə çıxış etmişlər, muxtar respublika vəkilləri Naxçıvan MR Ali Məhkəməsi, Prokurorluğu, Ombudsman Aparatı, Gənclər İdman Nazirliyi, Ailə Qadın və Uşaq Problemləri Komitəsi və digər təşkilatlar tərəfindən keçirilən və ya Kollegiya ilə birgə keçirilən hüquqi-maarifləndirmə təlimlərində fəal iştirak etmişlər.

Həmçinin 08-10 iyun 2011-ci il tarixdə ATƏT-in Bakı ofisi, Naxçıvan Dövlət Universiteti və Naxçıvan MR Vəkillər Kollegiyasının dəstəyi ilə Naxçıvan Dövlət Universitetinin Sosial idarəetmə və

hüquq fakultəsinin tələbələri üçün səhnələşdirilmiş məhkəmə təlimi keçirilmişdir.

21-25 may 2012-ci il və 22 noyabr 2012-ci il tarixlərdə isə Naxçıvan Muxtar Respublikası Vəkillər Kollegiyasının tərəfindən Naxçıvan Dövlət Universitetinin Tələbə Hüquq Maarifləndirmə Mərkəzinin üzvləri (tələbələri) üçün səhnələşdirilmiş məhkəmə təlimi keçirilmişdir.

23 may 2015-ci il tarixdə Kollegiyanın üzvləri üçün “Avropa İnsan Hüquqları Konvensiyasının 14-cü Maddəsinin (Ayrı-seçkiliyin qadağan olunması) işığında Konvensiyanın 1 saylı Protokolunun 2-ci Maddəsi (Təhsil hüququ)” mövzusunda Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyinin Ədliyyə Akademiyasının və Naxçıvan Muxtar Respublikası Vəkillər Kollegiyasının birgə əməkdaşlığı ilə Avropa Şurasının Azərbaycan Ofisi tərəfindən təlim keçirilmişdir.

Naxçıvan MR Vəkillər Kollegiyası, Gənclər İdman Nazirliyi və Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri Üzrə Dövlət Komitəsi tərəfindən təsdiq olunmuş maarifləndirmə tədbirlərinin fəaliyyət planına uyğun olaraq Naxçıvan Muxtar Respublikasının rayon və şəhərlərində “Ailə kiçik dövlətdir”, “Ailə münasibətlərinin hüquqi tənzimlənməsi” və s. bu kimi mövzularda ictimai əhəmiyyətli tədbirlər keçirilməkdədir.

Azərbaycan Respublikası Vəkillər Kollegiyasına təkliflər

Həmçinin Naxçıvan MR Vəkillər Kollegiyasının Rəyasət Heyəti tərəfindən «Azərbaycan Respublikası Vəkillər Kollegiyasının orqanları və Naxçıvan Muxtar Respublikası Vəkillər Kollegiyasının orqanlarının fəaliyyətlərinin qarşılıqlı əlaqələndirilməsinə dair» Qaydalar hazırlanmışdır ki, həmin qaydaları müzakirə olunması məqsədi ilə Azərbaycan Respublikası Vəkillər Kollegiyasının Rəyasət Heyətinə ünvanlamışıq. Həmin Qaydaların ikitərəfli təsdiq olunması bütövlükdə Azərbaycan Respublikası Vəkillər Kollegiyasının fəaliyyətinin daha da səmərəli təşkilinə, xüsusilə də Naxçıvan Muxtar Respublikasında vəkillik fəaliyyətinin daha çox təkmilləşməsinə zəmin yaradacaqdır.

Tərəfimizdən rəsmi qaydada Azərbaycan Respublikası Vəkillər Kollegiyasının Rəyasət Heyətinə müraciət olunaraq “Azərbaycan Respublikası vəkillərinin peşə bayramı”nın təsis edilməsini də təklif etmişik. Vəkillərin peşə bayramının təsis olunmasının hüququ müdafiə fəaliyyətini peşəkarcasına həyata keçirən həmkarlarımızın sevincinə səbəb olacağına, gənc hüquqşünaslar arasında vəkillik fəaliyyətinə stimula yaradacağına inanırıq.

Naxçıvanda vəkilliyə növbəti qəbul

19.02.2013-cü il tarixdə Naxçıvan MR Vəkillər Kollegiyası üzvlüyünə qəbulla əlaqədar növbəti dəfə müsabiqə elan olunmuşdur. Yazılı test imtahanında istifadə olunması üçün 1100 test tapşırığından ibarət test bankı hazırlanmışdır. Test bankı Naxçıvan MR Vəkillər Kollegiyası Vəkillərin İxtisas Komissiyası tərəfindən tərtib edilmiş, Naxçıvan Dövlət Universiteti hüquq fənləri kafedirasının 3 müəllimi və Naxçıvan MR Ali Məhkəməsinin 2 hakimindən ibarət tərkibdə təşkil olunan ekspert qurupuna təqdim olunmuşdur. Ekspertizadan keçirilmiş test bankına müsbət rəy verilmişdir.

Yazılı test imtahanı 14 fevral 2014-cü il tarixdə Ali Məclis Sədri yanında Dövlət Qulluğu məsələləri üzrə komissiyanın inzibati binasının imtahan zalında keçirilmişdir. İmtahan zamanı vəkilliyə namizədlərə 100 test tapşırığı təqdim olunub. Bu test tapşırıqlarından 80-i ixtisas (hüquq) sahəsini, 20-si isə məntiqi nəticə çıxarma və dünya görüşü yoxlayan test tapşırıqları olmuşdur. Hüquq sahəsinə aid 80 test tapşırığı və 20 məntiq test tapşırığı TQDK -nin Naxçıvan MR Regional Bölməsi tərəfindən imtahana 1 saat qalmış elektron proqram təminatı vasitəsi ilə seçilərək namizədlərə təqdim olunub. 12 namizəd 50 və ya ondan yuxarı bal toplayaraq 2-ci mərhələyə (şifahi müsabiqə mərhələsinə) keçmişdir.

21 may 2014-cü il tarixdə vəkilliyə namizədlər şifahi müsahibə imtahanında iştirak etmişlər. Həmin namizədlərdən 5 nəfəri ixtisas imtahanını müvəffəqiyyətlə vermişdir. İxtisas imtahanını

müvəffəqiyyətlə vermiş namizədlər 23 iyun - 22 iyul 2014-cü il tarixlərdə icbəri təlimdə iştirak etmək üçün Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyinin Ədliyyə Akademiyasına göndərilmişlər.

İcbari təlimi müvəffəqiyyətlə basa vurmuş namizədlərin 04 avqust 2014-cü il tarixdə Naxçıvan MR Vəkillər Kollegiyasına üzvlüyə qəbulu Rəyasət Heyətində səsvermə yolu ilə həyata keçirilmiş, yeni üzvlər vəkil andı içərək vəkillik fəaliyyətinə başlamışlar.

Naxçıvanda vəkilliyə dair yeni qaydalar

Naxçıvan MR Vəkillər Kollegiyasının üzvləri tərəfindən “Vəkillərin davranış qaydaları haqqında” Əsasnamənin 5.1, 6.2, 11-ci maddələrinin, habelə, “Cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 5.1, 6.1.7, 7.2, 9.2.2, 9.15, 12.1.1, 12.1.8-ci maddələrinin, “Naxçıvan MR Vəkillər Kollegiyası haqqında” Qanununun 1-ci maddəsinin 5-ci bəndinin 5-ci abzasında və Naxçıvan MR Vəkillər Kollegiyasının Nizamnaməsinin 3.1-ci maddəsinin 7-ci abzasında qeyd olunan müddəaların tələblərinə uyğun vəkillik fəaliyyətinin həyata keçirilməsini təmin etmək məqsədi ilə nəzarət mexanizmi formalaşdırılmış və müvafiq tədbirlərin icrasına başlanılmışdır. Belə ki, 05.10.2015-ci il tarixdə Naxçıvan MR Vəkillər Kollegiyasının Rəyasət Heyəti “Cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə sahəsində öz səlahiyyətləri daxilində Naxçıvan MR Vəkillər Kollegiyasının nəzarət orqanı səlahiyyətlərini həyata keçirməsinə dair” Qaydalar təsdiq etmişdir. Bu qaydalara əsasən (habelə vəkillər tərəfindən vergidən yayınma hallarının qarşısının alınması məqsədi ilə) Naxçıvan MR Vəkillər Kollegiyasının üzvü olan vəkilə (vəkillik qurumuna) müraciət edən fiziki və hüquqi şəxslərə təmsilçiliklə (nümayəndəliklə) əlaqədar hüquqi yardımın (hüquq xidmətlərinin) göstərilməsi, etibarnamə ilə yanaşı vəkil orderinin təqdim olunması ilə həyata keçirilməlidir. Məhz bu məqsədlə də muxtar respublikanın məhkəmə və notariat orqanlarına rəsmi müraciət göndərilərək həmin qaydanın pozulması halları aşkar edildikdə vəkillərin davranış qaydalarına və cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə sahəsində öz səlahiyyətləri daxilində nəzarət orqanı səlahiyyətlərini həyata keçirən Naxçıvan MR Vəkillər Kollegiyasına, vergidən yayınma halları ilə əlaqədar isə Naxçıvan MR Vergilər Nazirliyinə müraciət olunması xahiş olunmuşdur.

Naxçıvan MR Vəkillər Kollegiyasının üzvlüyünə qəbula dair sonuncu müsabiqə

Xronoloji ardıcılığa uyğun olaraq onu da edək ki, 2014-cü ilin noyabr ayında Naxçıvan MR Vəkillər Kollegiyası üzvlüyünə qəbulla əlaqədar müsabiqə elan olunmuşdur. Yazılı test imtahanında istifadə olunması üçün 1100 test tapşırığından ibarət test bankı hazırlanmışdır. Test bankı İxtisas Komissiyası tərəfindən tərtib edilmiş, daha sonra Naxçıvan Dövlət Universiteti Hüquq fənnləri kafedrasının üç müəllimindən ibarət təşkil olunan ekspert qrupuna təqdim olunmuşdur. Ekspertizadan keçirilmiş test bankına müsbət rəy verilmişdir. Yazılı test imtahanı zamanı vəkilliyə namizədlərə 100 test tapşırığı təqdim olunub. Bu test tapşırıqlarından 80 ixtisas (hüquq) sahəsini, 20 isə məntiqi nəticə çıxarma və dünya görüşü yoxlayan test tapşırıqları olmuşdur. Hüquq sahəsinə aid 80 test tapşırığı test bankından, 20 məntiq testi isə TQDK-nın Naxçıvan MR Regional Bölməsi və Naxçıvan MR Ali Məclisinin Sədri yanında Dövlət Qulluğu Məsələləri üzrə Komissiyası tərəfindən imtahana bir saat qalmış elektron proqram təminatı vasitəsi ilə seçilərək namizədlərə təqdim olunubdur. Mürəkkəblik dərəcəsinə görə hüquq sahəsinə aid olan 80 sualdan 30 sual asan, 40 orta, 10 sual isə çətin olmuşdur. Sualların tərtib olunması zamanı Azərbaycan Respublikasının qanunvericilik aktlarından, o cümlədən Naxçıvan Muxtar Respublikasının qanunvericilik aktlarından istifadə olunmuşdur. İmtahan vaxtı 3 saat davam etmişdir. İmtahan suallarının doğru cavabları 1 (bir) balla, yalnız cavabları 0 (sıfır) balla qiymətləndirilmişdir (səhv cavab doğru cavabların nəticəsinə təsir göstərmir).

22 fevral 2016-cı il tarixdə Naxçıvan MR Vəkillər Kollegiyasının üzvlüyünə qəbul olunmaq üçün test imtahanında 50 və ya ondan yuxarı bal toplayan 18 namizəd müvəffəqiyyət qazanmaqla şifahi imtahana buraxılmışdır. Namizəd bir nəfəri əvvəllər hakim işlədiyi üçün qanunvericiliyə əsasən test imtahanından azad olunaraq bir başa şifahi imtahana buraxılmışdır.

Şifahi imtahan 26 aprel 2016-cı il tarixdə keçirilmiş və 5 namizəd müvəffəqiyyət qazanmışdır.

İxtisas imtahanlarını müvəffəqiyyətlə verən 5 vəkilliyə namizəd 05-27 may 2016-cı il tarixdə Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyinin Ədliyyə Akademiyasında icbari təlimə göndərilmişlər.

İcbari təlimi müvəffəqiyyətlə başa vurmuş namizədlərin Naxçıvan MR Vəkillər Kollegiyasına üzvlüyə qəbulu Rəyasət Heyətində səsvermə yolu ilə (müvafiq qərar qəbul edilməklə) həyata keçirilmiş, yeni üzvlər vəkil andı içərək vəkillik fəaliyyətinə başlamışlar.

Naxçıvan MR Vəkillər Kollegiyası üzvlərinin sayının artırılmasına dair prespektivlər

Hazırda kollegiyanın 21 üzvü var (onlardan ikisi dövlət qulluğuna qəbul edildiyi üçün vəkillik fəaliyyətləri dayandırılmışdır). Həmin üzvlərdən beşi muxtar respublikanın şəhər və rayonlarında fərdi qaydada vəkillik fəaliyyəti göstərirlər.

Bir tərəfdən vəkillərin sayının artırılması, digər tərəfdən bu artıma təcrübəli hüquqşünasların hesabına nail olunması muxtar respublikada əhaliyə göstərilən hüquqi yardımın həm keyfiyyət, həm də kəmiyyət baxımından daha da yaxşılaşacağına əminlik yaradır.

Əlbəttə, vəkillərin sayı nöqtəyi-nəzərindən muxtar respublikada vəziyyət əvvəlkindən əhəmiyyətli dərəcədə fərqlidir. Lakin həyat sürətlə dəyişdikcə insanların keyfiyyətli hüquqi yardıma tələbatları da daima artır. Azərbaycanın və onun tərkib hissəsi olan Naxçıvanın da qabaqcıl Avropa və dünya ölkələri, habelə beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlığı genişlənir. Bu gerçəkliklər digər sahələrdə olduğu kimi, vəkilliyə aid müasir standartların da öyrənilməsinə və ölkəmizdə tətbiq olunmasını tələb edir. Məsələyə bu kontekstdən yanaşdıqda, muxtar respublikamızda bundan sonra da vəkillərin sayının artırılması üçün tədbirlərin görülməyini düşünmək olar.

Nəinki Avropa ölkələri ilə hətta, hüquqi islahatlar nöqtəyi-nəzərindən bizimlə təxminən oxşar vəziyyətdə olan Rusiya Federasiyası ilə müqayisə aparsaq belə görürük ki, bizdə vəkillərin sayı RF-də qəbul olunmuş standartdan da bir qədər aşağıdır (düzdür Rusiyanın özündə gerçək vəziyyətin həmin standartla uzlaşdığını söyləmək qətiyyəən mümkün deyil).

Belə ki, yuxarıda istinad etdiyimiz RF-in "Vəkillik fəaliyyəti və vəkillər haqqında" qanununun 24-cü maddəsinə görə federal məhkəmənin olduğu hər rayonda bir federal hakimə (rayon məhkəməsinin hakiminə) ən azı 2 vəkil düşməlidir.

Əgər bu qayda əsasında, yəni rayon və şəhərlərdə yerləşən birinci instansiya məhkəmələrinin hakimlərinin sayı ilə müqayisə aparsaq və muxtar respublikada vəkillərin sayının 21, birinci instansiya məhkəmələri hakimlərinin sayının isə 22 nəfər olduğunu nəzərə alsaq görürük ki, muxtar respublikanın hər hakiminə 1 nəfərdən də az vəkil düşür. Qeyd olunan meyardan çıxış edilsə, muxtar respublikada vəkillərin sayı ən azından 44 nəfərə çatdırılmalıdır.

Ölkəmizdə, o cümlədən muxtar respublikada hüquq islahatlarının aparılmasında nümayiş etdirilən ardıcılıq və əzmkarlıq, ölkə Prezidentinin və muxtar respublika rəhbərliyinin bu prosesləri daima diqqət mərkəzində saxlamaları bizdə əminlik yaradır ki, muxtar respublikada vəkillik sahəsində nəinki qəbul etdiyimiz meyara, hətta onu üstələyən ən müasir Avropa standartlarına əməl olunması təmin ediləcəkdir. Biz də öz növbəmizdə bu istiqamətdə apardığımız məqsədyönlü tədbirlərin davamlılığını təmin edəcəyik.